

หนังสือ
ขายดีสูงสุด
อันดับ 1 ของ
Sunday Times

OPEN ▶

ทำไมจึงขายนม
ในกล่องทรงสี่เหลี่ยม
แต่ขายน้ำอัดลม
ในกระป๋องรูปทรง
กระบอก

ทำไมคนทำงาน
ที่มีความสามารถเท่ากัน
จึงได้รับเงินเดือนต่างกัน

ทำไมตู้ ATM ต้องมี
ปุ่มกดเป็นอักษร
เบรลล์

ทำไมเจ้าสาวจึงยอม
เสียเงินจำนวนมาก
ไปกับชุดแต่งงาน
ทั้งที่ใส่เพียงหนึ่งเดียว
แต่เจ้าสาวกลับนิยม
เช่าชุด ทั้งที่ใส่ได้อีก
หลายงาน

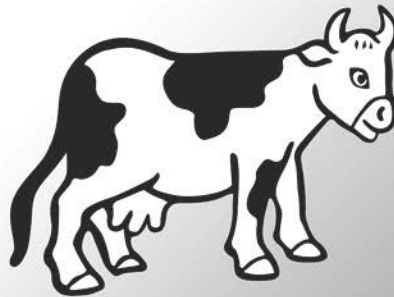

500 ml

สนุกคิด ในชีวิตประจำวัน แบบเศรษฐศาสตร์

แล้วคุณจะรู้ว่า ทำไมเศรษฐศาสตร์
อธิบายได้ทุกสิ่ง

THE
ECONOMIC
NATURALIST

โดย Robert H. Frank
เรียบเรียงโดย ดร.เอกอรุณ อวนสกุล

500 ml

ซีเอ็ด

• คำนิยม •

“น่าทึ่งมาก สามารถให้คำตอบกับปัญหายุ่งยากของชีวิตบางเรื่องได้”

- หนังสือพิมพ์ *Daily Mail*

“อธิบายให้เห็นว่าเงินตราทำให้โลกเรากลมได้อย่างไร”

- หนังสือพิมพ์ *Independent*

“สามารถกลับไปอ่านซ้ำได้อีกหลายรอบ เหมือนกับบุฟเฟต์ที่กินได้ไม่อัน”

- หนังสือพิมพ์ *New York Times*

“ไม่ควรพลาดกับหนังสือที่ทำให้เสพติด ซึ่ง โรเบิร์ต แพรงก์ และนักศึกษาของเขา ร่วมกันไขปริศนาของเรื่องราวอันน่าทึ่งหลายเรื่อง ให้ทั้งแนวคิดที่แปลก น่าศึกษา และอ่านสนุก เป็นหนังสือที่อัศจรรย์มาก”

- ทิม ฮาร์ดฟอร์ด

ผู้เขียนหนังสือ *The Undercover Economist and The Logic of Life*

“เฉียบแหลม ยอดเยี่ยม และน่าชื่นชม สำหรับ บ็อบ แพรงก์ นักเขียนทางเศรษฐศาสตร์ที่ดีที่สุดคนหนึ่งของสหรัฐฯ”

- เทย์เลอร์ โคเวน ผู้เขียนหนังสือ *Discover Your Inner Economist*

“น่าทึ่งมาก ช่วยเปิดใจให้กว้าง และมีเรื่องสนุกมากมาย”

- สตีเวน พิงเกอร์ ผู้เขียนหนังสือ *The Blank Slate*

“หนังสือแนะนำด้านเศรษฐศาสตร์เล่มนี้ของ โรเบิร์ต เอช. แพรงก์ ช่วยไข
กุญแจในสิ่งที่ถูกออกแบบมาให้เรางงสนเท่ห์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน”

- หนังสือพิมพ์ *International Herald Tribune*

“สนุกและน่าทึ่งมาก หนังสือเล่มนี้จะทำให้คุณนึกตั้งคำถามขึ้นมาว่า ทำไม
ผู้จัดการทีมเบสบอลสวมเครื่องแบบนักกีฬา แต่โค้ชบาสเกตบอลสวมสูทที่เหลือ
นอกจากนั้น บ็อบ แพรงก์ จะเป็นผู้ให้คำตอบที่แท้จริงกับคุณเอง”

- สตีเวน สตร็อกเกตซ์ ผู้เขียนหนังสือ *SYNC*

“หนังสืออ่านสนุก เพลิดเพลินพอๆ กับหนังสือตลกขบขันเล่มหนึ่งของ **เจย์
เรโน** แต่ต่างกันที่คำถามและคำตอบที่ให้ไว้ โดยหนังสือของ บ็อบ แพรงก์ ไม่ใช่
เรื่องตลก แต่แฝงไปด้วยข้อสังเกตที่แหลมคมและมีสาระเกี่ยวข้อกับการดำเนิน
ชีวิตของพวกเรา ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีความซาบซึ้งกับแก่นที่แท้จริงของเหตุผลทาง
เศรษฐศาสตร์”

- โรเบิร์ต เจ. ซิลเลอร์

ผู้เขียนหนังสือ *The New Financial Order and Irrational Exuberance*

“หนังสือเล่มนี้ของ บ็อบ แพรงก์ แสดงให้เห็นว่า เมื่อคุณขอให้นักศึกษา
หันไปมองสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว เขาจะเห็นสิ่งที่น่าสนใจหลายเรื่อง และแน่นอน
ว่าแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์สามารถช่วยอธิบาย บอกแนวทางปฏิบัติ และ
ให้ผลลัพธ์ที่มีเหตุผล วิธนี้เป็นวิธีการศึกษาเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ที่ดีที่สุด ถ้าจะ
ให้พูดความจริง นับเป็นวิธีที่มีประโยชน์ในการช่วยแก้ไขวิธีการเรียนรู้ของพวกนัก
เศรษฐศาสตร์อย่างเราที่เหลือด้วย”

- โรเบิร์ต โฮโลว์ เจ้าของรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ปี 1987

• กิตติกรรมประกาศ •

เมื่อผมเริ่มสอนวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น มีอาจารย์อาวุโสร่วมคณะท่านหนึ่งแนะนำให้ผมเริ่มต้นชั่วโมงการสอนด้วยการเล่าเรื่องขำขัน เพื่อให้ให้นักศึกษาอารมณ์ดีและพร้อมจะฟังการบรรยายเรื่องหนักๆ ต่อไป แต่ผมไม่เคยทำตามคำแนะนำนั้นเลย ไม่ใช่ผมไม่เชื่อ แต่เพราะมันค่อนข้างยากในการหาเรื่องขำขันมาเล่าในแต่ละครั้งก่อนการบรรยายให้นักศึกษาฟัง

แต่โชคก็เข้าข้างผมอยู่นะ เมื่อไม่นานมานี้บังเอิญที่ผมไปอ่านเจอเรื่องตลกขำขันเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีสาระตรงใจมากกับความตั้งใจเขียนหนังสือเล่มนี้ สำหรับเรื่องขำขันมีที่มาจากเมืองบอสตัน ในเขตนิวอิงแลนด์ ของสหรัฐฯ ซึ่งเมืองนี้เป็นเมืองที่รู้กันว่ามีคนขับแท็กซี่หลายคนที่ออกจากการเรียนในมหาวิทยาลัยอันมีชื่อเสียงก้องโลก อย่างมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และสถาบัน MIT (Massachusetts Institute of Technology) เรื่องขำขันที่ได้อ่านมาเป็นดังนี้

สุภาพสตรีคนหนึ่งลงจากเครื่องบินที่สนามบินโลแกน ขวดยกระเป๋าเดินทาง และรีบขึ้นรถแท็กซี่ออกไปด้วยความหิว อยากกินอาหารทะเลรสดีของนิวอิงแลนด์เป็นมือเย็น เธอจึงบอกกับคนขับแท็กซี่ว่า “พาฉันไปที่ไหนก็ได้ที่มีปลาสดให้กิน”

คนขับแท็กซี่หันกลับมา และพูดอย่างขำๆ ขึ้นว่า “นี่เป็นครั้งแรกที่ผมได้ยินคนพูดแสดงความปรารถนาเช่นนั้น โดยใช้ประโยคในรูปของอดีตสมบุรณ์กาล”

หลายคนไม่เคยรู้จักหรือเคยได้ยินกาล (Tense) ในไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ที่เรียกว่า *Pluperfect Subjunctive* มาก่อน ผมเองก็ไม่รู้จักเช่นกัน จึงได้ลอง พยายามค้นหาจากอินเทอร์เน็ตจนได้ความดังนี้

Pluperfect Subjunctive Tense หรือ *Past Perfect Subjunctive Tense* เป็นอดีตสมมุติฐานกาลในไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ถูกใช้เพื่อแสดง สถานการณ์สมมติ หรือการกระทำที่ตรงข้ามกับความเป็นจริง โดยคำ กิริยาจะต้องถูกผันอยู่ในอนุประโยคเงื่อนไข (Conditional Form) และใน อนุประโยค (Subordinate Clause) จำเป็นต้องใช้รูปประโยค Subjunctive แสดงความต้องการ

ตัวอย่างเช่น “ถ้าฉันไม่นอนหลับเกินไปหน่อย ฉันก็คงไม่พลาดรถไฟ ที่ยี่สิบเจ็ดโมงแล้ว” คงเป็นประโยคที่คุ้นเคยสำหรับหลายๆ คนนะครับ

คุณคงเริ่มสงสัยว่า ประโยคที่สุภาพสตรีพูดกับคนขับรถแท็กซี่นั้น เกี่ยว อะไรกับ Pluperfect Subjunctive Tense แต่ดูเหมือนจะไม่เกี่ยว เพราะเธอ มิได้ใช้ประโยคในรูปอดีตสมมุติฐานกาล และถ้าจะให้คำพูดตลกๆ ที่คนขับรถแท็กซี่ พยายามสร้างขึ้นเพื่อให้ใช้ได้ผล ก็มีหนทางเดียวเท่านั้นที่จะเป็นไปได้ นั่นคือ คน ฟังจะต้องเข้าใจความหมายของ Pluperfect Subjunctive เสียก่อนว่าคืออะไร

จำเป็นด้วยหรือที่เราต้องเข้าใจความหมายดังกล่าวก่อนจึงจะเข้าใจเรื่อง ตลกนี้ นักจิตวิทยาบางท่านเคยมีความเชื่อว่า คนทั่วไปจะไม่สามารถเข้าใจได้อย่าง ชัดเจนกับคำพูดที่มีเหตุผลสวนทางกัน แม้พวกเขายังไม่รู้รายละเอียดทางเทคนิค ของกาลต่างๆ ในไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ความเชื่อดังกล่าวไม่เป็น ความจริงเสมอไป ตัวอย่างที่พบกันอยู่บ่อยๆ คือ การพากย์กีฬาทางโทรทัศน์ พบว่า แม้นักพากย์ส่วนใหญ่เหมือนจะไม่รู้จักประโยคในรูปอดีตสมมุติฐานกาล (หรือเลือก ที่จะไม่ใช้ในการพากย์) แต่เขาก็สามารถพากย์โดยใช้ตรรกะหรือใช้เหตุผลอ้างอิง ที่สวนทางกันเสมอ เช่น “เบคแฮมยิงลูกโทษได้ ทีมอังกฤษไม่แพ้ในการต่อเวลา”

การรู้และเข้าใจการใช้รูปประโยคในรูปอดีตสมบูรณ์กาลสำหรับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษไม่ใช่เรื่องที่ไม่ดี ถ้าวัตถุประสงค์คือต้องการเรียนรู้การใช้ภาษาใหม่ๆ ซึ่งเวลาและความพยายามที่ต้องเสียไปกับการศึกษารายละเอียดทางเทคนิคของการใช้ไวยากรณ์ที่ถูกต้อง ควรจะถูกนำไปใช้ในการศึกษาแบบอื่นๆ ที่เป็นความรู้ใหม่จะดีกว่า นอกจากนี้ หลักสูตรที่เน้นการสอนให้ลงลึกถึงรายละเอียดของการใช้ไวยากรณ์ไม่ใช่เรื่องสนุกๆ สำหรับนักศึกษา และพบว่าไม่ได้ผลด้วย

ผมใช้เวลาสี่ปีกับการเรียนภาษาสเปนในชั้นมัธยม และเรียนภาษาเยอรมันสามเทอมในวิทยาลัย ซึ่งใช้เวลาไปมากกับการเรียนการสอนประโยคในรูปอดีตสมบูรณ์กาล และความลึกลับของการใช้ไวยากรณ์ต่างๆ ที่ครูผู้สอนคิดว่ามีความสำคัญ แต่เราก็ไม่ได้เรียนวิธีการพูด ดังนั้น เมื่อผมเดินทางไปประเทศสเปนและเยอรมัน จึงต้องพบกับ การสื่อสารที่มีความยากลำบากมาก แม้แต่การใช้คำหรือถ้อยคำง่ายๆ ง่ายๆ ก็ตาม ซึ่งเพื่อนๆ ของผมหลายคนก็มีปัญหาทำนองเดียวกัน

ผมนึกเสียดใจว่าน่าจะมีวิธีการเรียนภาษาที่ได้ผลมากกว่านี้ ก็เมื่อคราวเข้ารับการฝึกอบรมก่อนบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่อาสาสมัครขององค์การ US Peace Corps ประจำอยู่ที่เนปาล ซึ่งโปรแกรมฝึกอบรมที่สมบูรณ์ใช้ระยะเวลาเพียง 13 สัปดาห์ มีวิธีการสอนที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงกับการเรียนภาษาในรูปแบบปกติของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ในการฝึกอบรมนั้นไม่เคยมีสักครั้งที่จะพูดถึงการใช้ประโยคในรูปอดีตสมบูรณ์กาล ครูผู้สอนเน้นเพียงอย่างเดียวคือ พูดภาษาเนปาลให้ได้ การเรียนในเรื่องการใช้ไวยากรณ์อันลึกลับต่างๆ จึงไม่อยู่บนเส้นทางเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการพูดภาษาเนปาลได้ ซึ่งวิธีการสอนนี้ลอกเลียนแบบจากวิธีที่เด็กๆ ทั่วไปหัดพูดภาษาของตัวเอง

ครูจะเริ่มต้นสอนด้วยประโยคง่ายๆ และให้พวกเราพูดตามซ้ำหลายๆ ครั้ง ประโยคแรกคือ “หมวกใบนี้มีราคาแพง” ซึ่งนับว่าเป็นประโยคสั้น เพราะการซื้อขายสินค้าตามท้องถนนทุกแห่งในเนปาลต้องมีการต่อรองเสมอ ขึ้นตอนต่อไปคือ ครูจะขานหรือประกาศค่านามต่างๆ ทีละคำ เช่น ถุงเท้า และให้ผู้เข้ารับการอบรมทุก

คนขานตอบเป็นภาษาเนपालว่า “ถูกเท่าเหล่านี้มีราคาแพง” วัตถุประสงค์เพื่อให้พวกเราหัดพูดได้โดยอัตโนมัติโดยไม่ต้องคิดก่อนว่าจะพูดอะไร

โดยสรุป ครูผู้สอนจะเริ่มต้นด้วยประโยคง่ายๆ จากสิ่งที่พวกเราคุ้นเคยกันดีก่อน โดยให้พวกเราฝึกฝนพูดหลายๆ ครั้ง จากนั้นก็เปลี่ยนคำไปเรื่อยๆ และฝึกพูดจนชิน เมื่อเราชินแล้ว ครูก็จะสอนในขั้นต่อไปที่จะก้าวหน้าขึ้น

หน้าที่ความรับผิดชอบสำหรับผู้บริหารโปรแกรมการฝึกอบรมนี้ก็คือ ต้องให้แน่ใจว่าพวกเราสามารถเดินและวิ่งได้บ้างในด้านการพูดภาษาเนपाल หลังจากผ่านไป 13 สัปดาห์แล้ว ผมและเพื่อนอาสาสมัครบางคนก็มีโอกาสสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์หลังจากอยู่ในเนपालได้ไม่นาน เริ่มต้นนับจากศูนย์ แต่เราก็สามารถทำได้ กระบวนการเรียน-การสอนภาษาของโปรแกรมฝึกอบรมนี้โดยตัวของมันเองได้ช่วยสร้างจิตสำนึกแห่งความเชื่อมั่น ซึ่งผมไม่เคยประสบที่ไหนมาก่อนสำหรับหลักสูตรการเรียนภาษาต่างประเทศต่างๆ ไป

ดังนั้น บุคคลแรกที่ผมต้องขอขอบคุณคือ ครูที่สอนวิชาภาษาเนपालให้แก่ผมนานมาแล้ว เป็นผู้ช่วยเปิดโลกทัศน์และทำให้หูตาผมสว่างขึ้นเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนง่ายๆ แบบเรียนน้อยแต่ได้มาก อีกทั้งมีพลาสมาพอยังยิ่ง ผมและนักศึกษาที่เรียนด้วยกันในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ได้ค้นพบวิธีการที่กล่าวมานี้ร่วมกันว่า สามารถนำไปใช้แปลงประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้หลักการและแนวคิดของทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่แสนยุ่งยากสลับซับซ้อน ให้อยู่ในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างง่าย เน้นการประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน

นักศึกษาที่เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นตามแบบฉบับการเรียน-การสอนปกติทั่วไป ต้องใช้เวลาอย่างมากสำหรับทำความเข้าใจหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ทางเศรษฐศาสตร์ในชั้นลงลึกลงไป ในรายละเอียด ในทำนองเดียวกันกับการต้องเรียนรู้อะเอียดของการใช้ประโยคในรูปอดีตสมบูรณ์กาลและไวยากรณ์ต่างๆ สำหรับวิชาภาษาอังกฤษดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ทางตรงกันข้าม แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่คุณจะพบในหนังสือเล่มนี้ มีเนื้อหาในรูปตัวอย่างต่างๆ ที่ได้มา

จากประสบการณ์ที่คุ้นเคยกันดี สามารถช่วยอธิบายขยายความเข้าใจของแนวคิดนั้นได้ดี ซึ่งการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ก็เหมือนกับเรียนการพูดภาษาใหม่ คือต้องเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป และประยุกต์ใช้แนวคิดนั้นบ่อยๆ ในสถานการณ์ต่างๆ ถ้าคุณเห็นว่าวิธีการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในหนังสือเล่มนี้ง่ายกว่าวิธีปกติที่ใช้ในการเรียนการสอนทั่วไปตามมหาวิทยาลัย ก็ขอให้ช่วยნიკვინგและขอบคุณครูสอนภาษาเนपालให้แก่ผมด้วยนะครับ

หนังสือเล่มนี้เป็นผลผลิตร่วมกันของบุคคลต่างๆ ที่มีจิตใจงามหลายท่าน บุคคลกลุ่มแรกที่ช่วยอ่าน วิเคราะห์ต้นฉบับ และนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น แม้ผมจะขอบคุณอีกครั้ง มากมายสักเพียงไหน ก็คงไม่เพียงพอ ดังรายนามต่างๆ ดังนี้ ฮาล เบียร์แมน, คริส แฟรงค์, เฮย์เดน แฟรงค์, ชาร์นาเกชกาเวียร์เรหนี, ทอม กิลวิช, บ็อบ ลิปบี้, เอลเลน แมกคอลลิสเตอร์, พิล มิลเลอร์, ไมเคิล โอ'เฮเร, เดนนิส เรแกน, และแอนดี รุณา รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ที่ช่วยเหลือกรณีศึกษาในต้นฉบับหลายเรื่อง ทำให้หนังสือมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสองท่านในนั้นคือ จอร์จ เอเกอร์ลอฟ ที่เป็นอดีตอาจารย์ และ ริชาร์ด เทเลอร์ เพื่อนร่วมงานของผม อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ผมเป็นหนี้ทางภูมิปัญญามากที่สุด คือ โทมัส เซลลิง ซึ่งผมยอมรับนับถือว่าเป็นนักธรรมชาติวิทยาสายพันธุ์เศรษฐศาสตร์ หรือนักธรรมชาติเศรษฐกิจ (Economic Naturalist) ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งบุคคลนี้คือคนที่ผมตั้งใจอุทิศหนังสือเล่มนี้ให้

ผมต้องขอขอบคุณ แอนดริว ไวล และ วิลเลียม ฟรุจต์ เพราะถ้าทั้งสองท่านนี้ไม่ให้ความช่วยเหลือแล้ว หนังสือเล่มนี้อาจไม่อยู่ในมือของคุณได้ ผมขอขอบคุณไพย์ช นายยาร์, เอลิซาเบท เซวาร์ด, มาเรีย คริสตินา คาเวกนาโร และ แมตทิว ไลจ์ตัน ในการช่วยเหลืองานวิจัย และ ครีโซนา ชมิตต์ สำหรับการตรวจต้นฉบับ

ผมยินดีมากที่มีโอกาสร่วมงานกับ มิค สตีเวนส์ ที่ช่วยวาดรูปประกอบต่างๆ ในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งทำได้ดีมาก และก็ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ สำหรับหลายปีที่ผ่านมาที่ผมสอนหนังสือ ก็ได้พยายามใช้รูปภาพที่วาดขึ้นอย่างง่ายๆ เพื่อสื่อ

ความหมายของตัวอย่างที่ใช้สอนในชั้นเรียน แม้บ่อยครั้งที่รูปประกอบไม่ได้มีสาระ
อะไรเกี่ยวข้องโดยตรงกับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ต้องการสื่อ แต่ก็ยังย
ูให้นักศึกษาของผมทุกคนวาดรูปคร่าวๆ เพื่อสื่อแนวคิดที่เขาต้องการนำเสนอแน
มากับบทความที่เขียนส่งด้วย

ผมขอขอบคุณเป็นพิเศษต่อ John S. Knight Institute for Writing
in the Disciplines ที่ใส่ชื่อผมเข้าไปในโปรแกรมการเขียนงานในสาขาวิชาของ
มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ เมื่อช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 ด้วย ซึ่งถ้าผมไม่ได้เข้าร่วม
ในโปรแกรมหี้ดังกล่าว ผมก็คงไม่มีโอกาสได้รับมอบหมายให้เขียนงานวิชาการ
เกี่ยวกับนักธรรมชาติวิทยาสายพันธุ์เศรษฐศาสตร์ อันเป็นที่มาของการจัดทำเป็น
หนังสือเล่มนี้

สิ่งสำคัญสูงสุดเหนืออื่นใดคือ ขอขอบคุณลูกศิษย์ทุกคนที่เขียนบทความ
และรายงานมาส่ง อันเป็นมูลเหตุสุดใจให้ผมจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น ซึ่งแต่ละเรื่อง
ที่ได้รับการคัดเลือก ผมก็จะบอกชื่อนักศึกษาทุกคนกำกับไว้ด้วยวงเล็บ นอกจากนี้
นี้ หัวข้อคำถามหรือปัญหาทางเศรษฐศาสตร์อื่นๆ ที่มีคำตอบอธิบายไว้ในหนังสือ
เล่มนี้ ผมก็ได้รับแรงบันดาลใจมาจากบทความและตำราส่วนใหญ่ที่เขียนโดย
นักเศรษฐศาสตร์หลายท่าน ซึ่งชื่อของผู้แต่งที่เกี่ยวข้องก็ปรากฏอยู่ในวงเล็บเช่น
เดียวกัน ส่วนคำถามหรือปัญหาที่ไม่มีการระบุชื่อผู้เขียนนั้น ส่วนมากเป็นงานเขียน
เดิมของผมเอง หรือไม่กี่เขียนขึ้นใหม่จากตัวอย่างที่ใช้สอนในชั้นเรียน

อย่างไรก็ตาม ยังมีบทความอยู่ 3 เรื่องที่เขียนขึ้นโดยนักศึกษา ซึ่งจนถึงบัดนี้
ผมยังไม่สามารถระบุชื่อผู้แต่งได้ ผมจึงขออนุญาตบอกชื่อเรื่องไว้ ณ ที่นี้ด้วย หวัง
ว่าผู้ที่เขียนบทความจะแจ้งกลับมาเพื่อให้เครดิตไว้ในกาพิมพ์หนังสือครั้งต่อๆ
ไป และบทความที่กล่าวถึงทั้งสามเรื่องมีดังนี้ (1) เพราะเหตุใดผู้ผลิตจึงผลิตนม
จำหน่ายในรูปกล่องบรรจุทรงสี่เหลี่ยมหน้าตัดขวางมุมฉาก แต่จำหน่ายน้ำอัดลม
ในกระป๋องบรรจุรูปทรงกระบอก (2) เพราะเหตุใดบาร์หลายแห่งจึงคิดเงินค่าน้ำ
ดื่มจากลูกค้า แต่ให้ลูกค้ากินถั่วลิสงคั่วฟรี และ (3) เพราะเหตุใด บริษัทให้เช่า

รถยนต์จึงไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับ กรณียกเลิกการจองโดยไม่แจ้งล่วงหน้า ในขณะที่บริษัทสายการบินและโรงแรมหลายแห่งเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับ กรณียกเลิกการจองเป็นเงินจำนวนมาก

• สารบัญ •

บทหน้า.....	15
บทที่ 1 กล่องนมทรงสี่เหลี่ยมกับกระป๋องน้ำอัดลมทรงกระบอก : เศรษฐศาสตร์การออกแบบผลิตภัณฑ์.....	33
บทที่ 2 ถ้วยลิสงพริกกับแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือราคาแพง : อุปสงค์และอุปทานเชิงปฏิบัติการ.....	55
บทที่ 3 ทำไมคนทำงานที่มีความสามารถพอๆ กัน จึงได้รับเงินเดือน ที่แตกต่างกัน และยังมีเรื่องลึกลับอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในโลก การทำงาน.....	85
บทที่ 4 ทำไมผู้บริโภคบางคนจึงซื้อสินค้าและบริการในราคาแพงกว่า คนอื่น : เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการลดราคา.....	107
บทที่ 5 รองเท้าส้นสูงและชุดนักเรียน : ความแตกต่างระหว่าง ประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม.....	139
บทที่ 6 เรื่องเล่าเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของ.....	157
บทที่ 7 สุนัขตัวใหญ่ที่สุดจะเป็นสุนัขหะ : การถอดรหัสสัญญาณตลาด.....	183
บทที่ 8 นักธรรมชาติวิทยายุคปัจจุบันต้องถนอม.....	203
บทที่ 9 มาก่อนได้ก่อน : จิตวิทยา กับ เศรษฐศาสตร์.....	223

บทที่ 10	การเรียกร้องหาความรักและเงินตรา : ตลาดไม่เป็นทางการสำหรับความสัมพันธ์ส่วนตัว.....	247
บทที่ 11	สองเรื่องเดิม.....	265
	ความคิดสุดท้ายก่อนอำลา.....	271

ทำไมในประเทศพัฒนาแล้วอย่างสหรัฐฯ จึงมีธนาคารพาณิชย์หลายแห่งให้บริการเบิกถอนเงินสดจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติที่ตั้งอยู่บนริมฟุตบาทหรือทางสัญจรที่ผู้ขับขี่รถสามารถตรงไปยังเครื่องเพื่อใช้บริการโดยไม่ต้องลงจากรถ ซึ่งเครื่องถอนเงินอัตโนมัติใช้แบงค์ที่มีลักษณะเป็นจุดหนู เป็นอักษรเบรลล์สำหรับคนตาบอดให้ใช้บริการได้ด้วย

มีผู้ตั้งข้อสงสัยจากความสงสัยว่า *มีความจำเป็นอย่างไรจึงต้องใช้แบงค์เป็นอักษรเบรลล์ เพราะคนตาดีเท่านั้นที่สามารถขับรถยนต์เข้ามาใช้บริการได้* ผู้ตั้งข้อสงสัยคนนี้คือ บิลล์ โจ อดีตลูกศิษย์คนหนึ่งของผม เขาได้ตั้งคำถาม และพยายามศึกษาจนได้คำตอบว่า อุตสาหกรรมผู้ผลิตเครื่องถอนเงินอัตโนมัติได้พิจารณาและคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า จะมีผู้ใช้บริการจำนวนหนึ่งที่เป็นคนตาบอดก็ใช้วิธีเดินเข้ามาเบิกถอนเงินจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติ ซึ่งคนตาบอดก็เป็นลูกค้ากลุ่มหนึ่งที่ธนาคารต้องให้บริการอยู่แล้ว ดังนั้น จึงเป็นการสะดวกและประหยัดกว่าในด้านการผลิตและติดตั้งเครื่องถอนเงินอัตโนมัติให้เป็นแบบเดียวกันในทุกสถานที่

แม้ว่าการให้บริการลูกค้าทั้งสองกลุ่มสามารถทำแยกกันได้ โดยผลิตเครื่องถอนเงินอัตโนมัติที่มีปุ่มกดสองแบบสำหรับคนตาบอดและคนสายตาสปกติ แต่ก็จะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสต็อกสินค้าและค่าติดตั้งเฉพาะแต่ละจุดเพื่อให้บริการกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกัน ถ้าหากปุ่มกดที่มีอักษรเบรลล์ก่อให้เกิดปัญหาหรือความรำคาญทางสายตาแก่ผู้ใช้บริการที่มีสายตาสปกติ มันอาจเป็นเหตุผลเพียงพอเพื่อพิจารณาในการผลิตและแยกการติดตั้งเครื่องถอนเงินอัตโนมัติให้เหมาะกับลูกค้าแต่ละกลุ่ม แต่ข้อเท็จจริงพบว่า เครื่องถอนเงินอัตโนมัติ

ที่มีอักษรเบรลล์ดังกล่าวก็มีได้ก่อบัญหาใดๆ แก่ผู้ใช้บริการที่มีสายตาบอด ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่ต้องปรับปรุงการผลิตและบริการใหม่

การตั้งคำถามและการค้นหาคำตอบที่อธิบายข้างต้น เป็นรายงานหนึ่งในสองเรื่องสำหรับวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นที่ผมสอนอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งรายงานเรื่องเครื่องถอนเงินอัตโนมัติที่ บิลล์ โจ ทำส่งในการเรียนการสอนนี้ ผมก็ได้มอบหมายงานให้นักศึกษาทุกคนตั้งคำถามหรือค้นหาปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน และหาเหตุผลง่ายๆ ธรรมดาๆ เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่สามารถใช้อธิบายคำตอบของปัญหานั้น ซึ่งผมได้ตั้งชื่องานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำว่า “*นักธรรมชาติเศรษฐกิจ หรือ Economic Naturalist*” เพราะงานนี้เกี่ยวกับการฝึกหัดให้นักศึกษารู้จักใช้สัญชาตญาณทางธรรมชาติเพื่อตอบปัญหาด้านเศรษฐศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้การประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ในการตั้งคำถามและตอบคำถามที่ตัวเองสนใจ เกี่ยวกับแบบกระสวนของพฤติกรรมมนุษย์ หรือเหตุการณ์ที่พบหรือสังเกตเห็นในชีวิตจริง

▲ เครื่องถอนเงินด่วนที่มีปุ่มกดบรรจุอักษรเบรลล์สำหรับคนตาบอด

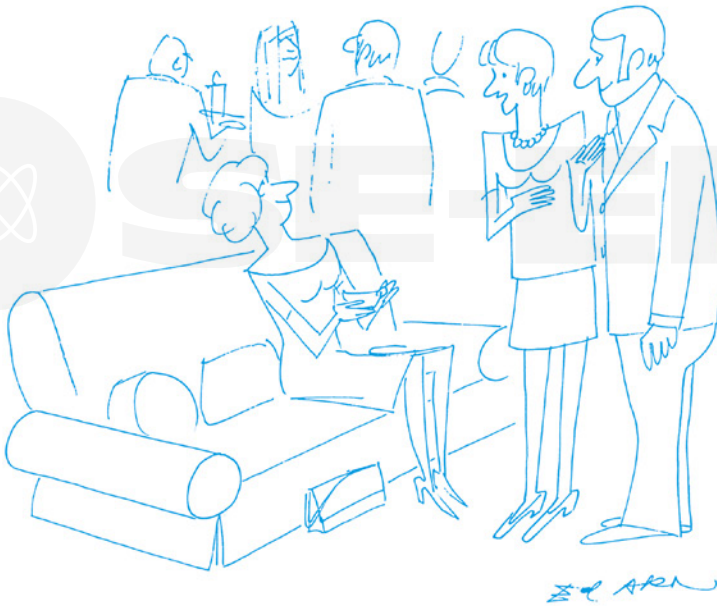
วาดโดย : มิค สตีเวนส์

ผมกำหนดเงื่อนไขในการเขียนรายงานคือ ต้องเป็นรายงานขนาดสั้นไม่เกิน 500 คำ (ซึ่งพบว่ารายงานดีๆ หลายฉบับสั้นกว่าที่กำหนดมาก) แล้วก็ให้ใช้ภาษาเขียนง่าย ๆ ไม่เต็มไปด้วยศัพท์แสงหรือถ้อยคำทางเทคนิควิชาการที่ยากแก่การทำความเข้าใจ โดยเฉพาะกับผู้ที่ไม่มีพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์มาก่อน ยิ่งใช้กราฟหรือใช้สมการทางคณิตศาสตร์หรือพีชคณิตที่สลับซับซ้อนก็ไม่ต้องมีเข้ามา

ในทำนองคล้ายคลึงกันกับ บิลล์ โจ ที่มีการตั้งคำถามเรื่องปุ่มกดที่เป็นอักษรเบรลล์สำหรับเครื่องถอนเงินอัตโนมัติ ผมก็พบว่า การตั้งคำถามที่ดีที่สุดมักจะเป็นหัวข้อที่ก่อให้เกิดความฉงนงงวยทางความคิด ดังตัวอย่างรายงานของ *เจนนิเฟอร์ ดัลลีย์* ที่ทำส่งเมื่อปี 1997 ซึ่งเป็นรายงานที่ผมชื่นชอบและจดจำมากเป็นพิเศษ เธอได้ตั้งคำถามไว้อย่างน่าสนใจว่า *ทำไมเจ้าสาวทั้งหลายจึงยอมลงทุนเสียเงินจำนวนมากซื้อชุดเจ้าสาวที่ใส่เพียงหนเดียวในวันแต่งงาน และแทบจะไม่มีโอกาสได้ใช้อีกเลยในวันข้างหน้า ในขณะที่เจ้าบ่าวกลับนิยมเช่าสูทแต่งงานราคาถูก ทั้งที่ควรลงทุนซื้อเป็นเจ้าของตัวเองได้ เพราะอาจมีโอกาสดูใช้อีกครั้งต่อไป*

นักศึกษาคนนี้ได้ให้เหตุผลว่า เพราะเจ้าสาวส่วนใหญ่ต้องการเลือกใส่ชุดในวันแต่งงานที่ดูเหมาะสม ดูดี และตรงกับรสนิยมทางแฟชั่นของตัวเองมากที่สุด ซึ่งห้องเสื้อที่จะให้บริการเช่าชุดได้ ก็ต้องจัดเตรียมชุดเจ้าสาวไว้หลากหลายทั้งรูปแบบและขนาด โดยการสต็อกสินค้าไว้อาจถึง 40 - 50 แบบต่อขนาดเพื่อให้ลูกค้าได้เลือก เพราะการดำเนินธุรกิจลักษณะนี้เป็นการลงทุนสูง หากนำมาเปรียบเทียบกับโอกาสการให้เช่าที่มีไม่บ่อยครั้งนักในรอบปี จึงเป็นสาเหตุให้ห้องเสื้อส่วนใหญ่ต้องตั้งราคาเช่าชุดแต่งงานที่สูงมาก เพื่อให้คุ้มกับต้นทุนการสต็อกสินค้าเก็บไว้ ด้วยเหตุผลนี้ จึงมักพบว่าเจ้าสาวส่วนใหญ่ชอบที่จะลงทุนสั่งตัดชุดแต่งงานเป็นของตัวเองมากกว่าเช่าชุด เพราะกลายเป็นว่ามีค่าใช้จ่ายโดยเปรียบเทียบที่น้อยกว่า ในทางตรงกันข้าม เจ้าบ่าวจะนิยมการเช่าสูทซึ่งประหยัดกว่าการซื้อเอง และค่าเช่าสูทก็มีราคาถูก เพราะสูทที่เจ้าบ่าวใส่ในวันแต่งงานมีรูปแบบเป็นมาตรฐานเพียงสองสามแบบให้เลือกเท่านั้น ทำให้ห้องเสื้อไม่ต้องเตรียมเก็บสต็อกหลายๆ แบบสำหรับแต่ละขนาด เมื่อเปรียบเทียบกับโอกาสการให้เช่าซึ่งมีความถี่สูงในรอบปี ทำให้ร้านเช่าสูทสามารถกำหนดราคาเช่าที่ต่ำกว่าราคาซื้อขายค่อนข้างมาก

ในหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมเรื่องราวของบุคคลที่ใช้ความพยายามใช้แนวคิด และเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ (ดังยกตัวอย่างกรณีของ บิลล์ โจ และ เจนนิเฟอร์ ดัลสกี) พวกเขามีความสุขในการช่วยอธิบายความลึกลับสำหรับพฤติกรรม การตัดสินใจของมนุษย์ เรามักได้ยินผู้คนจำนวนมากโดยเฉพาะนักศึกษาบ่นกันว่า เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ยากแก่การเข้าใจ ตัวเนื้อหากໍ่ไม่มีความเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ในตัว ตามข้อเท็จจริงแล้ว หากนักศึกษามีความเข้าใจอย่างถ่องแท้จะทราบว่ เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีแนวคิดหลักที่ง่ายและเต็มไปด้วยการใช้สามัญสำนึก ธรรมดาๆ ซึ่งนักศึกษาจะสามารถเข้าใจสาระของวิชานี้ได้ดีขึ้น หากได้เห็นตัวอย่าง การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีกับปัญหาการตัดสินใจที่พบในโลกแห่งความเป็นจริง

▲ ผมอยากแนะนำคุณให้รู้จักกับ คุณมาร์ตี ทอร์นเดกเกอร์ เขาเป็นนักเศรษฐศาสตร์ แต่เขาก็เป็นคนที่มึนส์ยดีมาก
วาดโดย : เอ็ด ฮาร์โน @1974, นิตยสาร *The New Yorker*

อย่างไรก็ดี โชคดีที่ไม่ดีที่การเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยปัจจุบัน มักไม่เน้นการนำปัญหาและพฤติกรรมการตัดสินใจที่พบเห็นในชีวิตประจำวันของมนุษย์มาเป็นตัวอย่างในการประยุกต์ใช้กับทฤษฎีเพื่ออธิบาย หลังจากที่ผมสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ได้ไม่นาน ก็ได้รับภาพการ์ตูนจากเพื่อนที่อยู่ต่างรัฐส่งมาให้ การ์ตูนนี้สะท้อนความจริงบางอย่างที่ตรงกับประสบการณ์ของผม นั่นคือ ในงานเลี้ยงหลายแห่งที่ผมไปร่วมงาน มักจะถูกตั้งคำถามจากคู่สนทนาว่า “ผมทำมาหาเลี้ยงชีพอะไร” และเมื่อผู้ถามรู้ว่าผมมีอาชีพเป็นนักเศรษฐศาสตร์ สิ่งที่ผมสังเกตเห็นก็คือ ความผิดหวังของคู่สนทนา ทำให้ผมต้องเริ่มตั้งคำถามว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น สิ่งสังเกตเห็นอีกประการคือ ผู้ร่วมสนทนาหลายคนต่างเคยเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นแล้ว แต่ไม่ค่อยมีความประทับใจกับวิธีการสอนของอาจารย์ เพราะมีแต่การใช้กราฟและสมการทางคณิตศาสตร์เต็มไปหมดเพื่ออธิบายทฤษฎี

ปัจจุบันจำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มีค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนหลักสูตรอื่นๆ ยิ่งการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้วยแล้ว ยังมีจำนวนเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก และจำนวนคนไม่มากเหล่านี้เองที่ต้องเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ที่เต็มไปด้วยกราฟและสมการทางคณิตศาสตร์

แต่กลับปรากฏว่า ส่วนใหญ่ของจำนวนคนไม่มากเหล่านี้ก็ไม่ได้รับความรู้อะไรมากนักจากการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์เลย เพราะผลการทดสอบความรู้พื้นฐานกับกลุ่มนักศึกษาหลังจากเรียนวิชานี้แล้ว 6 เดือน พบว่าไม่ได้มีความรู้ดีไปกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเรียนวิชานี้มาก่อนอย่างมีนัยสำคัญประการใด ซึ่งความจริงที่ค้นพบนี้เป็นที่มาของคำถามที่น่ายายของวงการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์คือ **มีเหตุผลอะไรที่มหาวิทยาลัยควรเรียกเก็บค่าหน่วยกิตค่อนข้างสูงกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาที่ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์หรือมูลค่าเพิ่ม (ความรู้) แก่เขาแต่ประการใด**

ผู้ที่เคยเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างน้อยน่าจะเคยได้ยินคำว่า **ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)** หมายถึง มูลค่าหรือรายได้จากทางเลือกหรือกิจกรรมที่คุณยอมสละโอกาสไปหรือไม่ทำ เมื่อเลือกตัดสินใจไปทำอีกกิจกรรมหนึ่งแทนอย่างไรก็ดี แม้แต่ความหมายพื้นฐานของแนวคิดสำคัญนี้ ก็ยังมีนักศึกษาจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้

ตัวอย่างต่อไปนี้จะช่วยเพิ่มความเข้าใจในแนวคิดของค่าเสียโอกาสได้ดีขึ้น สมมติว่า บังเอิญคุณโชคดีได้รับตัวชมคอนเสิร์ตฟรีคืนนี้ แสดงโดย อีริก แคลป์ตัน แต่มีเงื่อนไขคือ คุณไม่สามารถขายตัวต่อให้คนอื่นได้ สมมติต่ออีกว่า ในคืนเดียวกันก็มีการแสดงคอนเสิร์ตของ บ็อบ ดีแลน ซึ่งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่คุณอยากจะไป เพราะคุณเองก็ชื่นชอบเขา นอกนั้นก็ไม่มีกิจกรรมอื่นใดอีกแล้วที่ทำให้คุณเลือกทำได้ อีกสำหรับคืนนี้ การแสดงคอนเสิร์ตของ บ็อบ ดีแลน เก็บค่าดู 40 ปอนด์ ทั่วๆ ที่โดยปกติจะเก็บสูงถึง 50 ปอนด์ และคุณก็เต็มใจยอมจ่ายสำหรับราคาดนี้ด้วย (แต่ถ้าราคาสูงกว่านี้คุณจะไม่ไปดู แม้จะไม่มีอะไรทำในคืนนั้นก็ตาม) ส่วนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้องสำหรับการไปดูคอนเสิร์ตไม่มี คำถามมีว่า **คุณจะมีค่าเสียโอกาสเท่าไร หากตัดสินใจไปชมการแสดงคอนเสิร์ตของ อีริก แคลป์ตัน คืนนี้**

ค่าเสียโอกาสที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้คือ มูลค่าเพิ่มที่จะได้รับการชมคอนเสิร์ต บ็อบ ดีแลน ที่คุณยอมสละไป โดยเลือกที่จะไปชม อีริก แคลป์ตัน แทน มูลค่าเพิ่มที่คุณเต็มใจจะจ่ายสำหรับการไปชม บ็อบ ดีแลน (หรือในอีกความหมายหนึ่งคือมูลค่าความพึงพอใจทั้งหมดที่จะได้รับ) มีค่าเท่ากับ 50 ปอนด์ และเมื่อหักค่าตัวที่ต้องจ่ายจริง (ถ้าไปชม) เท่ากับ 40 ปอนด์ แปลว่าคุณจะยอมสละมูลค่าเพิ่มสุทธิไปเท่ากับ 10 ปอนด์ ดังนั้น การที่คุณตัดสินใจไปชมคอนเสิร์ตของ อีริก แคลป์ตัน แทน แปลว่าจะต้องก้อมูลค่าความพึงพอใจให้แก่คุณอย่างน้อยเท่ากับ 10 ปอนด์ขึ้นไป มิเช่นนั้นคุณก็จะไม่ไปชม หรือกล่าวอีกทางหนึ่งคือ การชมคอนเสิร์ตของ อีริก แคลป์ตัน มีค่าเสียโอกาสเท่ากับ 10 ปอนด์

ค่าเสียโอกาสนับเป็นหนึ่งในสองหรือสามแนวคิดพื้นฐานที่มีความสำคัญมากในการศึกษาวิชาหลักเศรษฐศาสตร์ที่มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย แต่ยังมี

นักศึกษาจำนวนมากที่ไม่เข้าใจแนวคิดนี้อย่างแท้จริง ดังที่ได้อธิบายไปแล้ว ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงปัญหาอีกครั้งหนึ่ง โดยนำผลการศึกษานักเศรษฐศาสตร์สองท่าน คือ พอล เฟอร์เรโน และ ลอรา เทย์เลอร์ มาช่วยยืนยัน นักเศรษฐศาสตร์ทั้งสองได้นำปัญหากรณี แคลิปัตน/ดีเลน ที่อธิบายข้างต้น มาทดลองตั้งเป็นคำถามให้นักศึกษาตอบเพื่อทดสอบความเข้าใจ โดยให้เลือกคำตอบจาก 4 ทางเลือก ดังนี้

- ก. 0 ปอนด์
- ข. 10 ปอนด์
- ค. 40 ปอนด์
- ง. 50 ปอนด์

เราทราบแล้วว่าคำตอบที่ถูกต้อง คือ **ข้อ ข. 10 ปอนด์** แต่ผลการศึกษาของ พอล เฟอร์เรโน และ ลอรา เทย์เลอร์ พบว่า ผู้ตอบคำถามเป็นนักศึกษาทั้งหมด 270 คน ที่เคยเรียนวิชาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นแล้ว มีเพียง 7.4 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ตอบถูกต้อง เนื่องจากคำตอบที่ให้เลือกมีเพียง 4 ข้อ แม้ให้นักศึกษาเลือกตอบแบบเดาสุ่มในทางสถิติก็ยังมีโอกาสตอบถูกถึง 25 เปอร์เซ็นต์ แต่ที่ตอบถูกเพียง 7.4 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่านักศึกษามีความรู้ด้านนี้น้อยมาก

พอล เฟอร์เรโน และ ลอรา เทย์เลอร์ ยังได้ทดลองนำคำถามนี้ให้นักศึกษาที่ไม่เคยเรียนวิชาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นจำนวน 88 คนเป็นผู้ตอบ ผลปรากฏว่า 17.2 เปอร์เซ็นต์ตอบได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงถึงสองเท่าของนักศึกษาที่เคยเรียนวิชาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นมาแล้ว แต่ก็ยังน้อยกว่าสัดส่วนคำตอบที่ถูกต้องจากการเดาสุ่มทางสถิติเท่ากับ 25 เปอร์เซ็นต์อยู่ดี

เพราะเหตุใดนักศึกษาที่เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์จึงตอบถูกน้อยกว่า สาเหตุหลักน่าจะเกิดจากการต้องเรียนหลักการและแนวคิดของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ร่วมร้อยหัวข้อ ซึ่งค่าเสียโอกาสเป็นเพียงหนึ่งในแนวคิดทฤษฎีจำนวนมากมาเท่านั้น จึงเป็นผลให้สมองของนักศึกษาเกิดความสับสนคลุมเครือและไม่เข้าใจอย่างชัดเจนจนต้องปล่อยผ่านไป โดยไม่ได้เข้าใจจริงๆ ยิ่งถ้าพวกเขาไม่เคยทำการบ้านหรือ

ไม่มีโอกาสนำมาประยุกต์ใช้บ่อยๆ กับปัญหาในชีวิตประจำวัน ก็จะไม่สามารถเข้าใจอย่างถ่องแท้กับการทำงานของแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ได้

ความเป็นไปได้อีกประการที่ทำให้นักศึกษาเศรษฐศาสตร์ขาดความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของทฤษฎีค่าเสียโอกาส อาจเกิดจากตัวผู้สอนเองที่ยังไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เช่นกัน เพราะผลจากการศึกษาของ พอล เฟอร์เรโน และ ลอรา เทย์เลอร์¹ นี้ ได้ทดลองนำคำถามเดียวกันให้ผู้สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ 199 คนตอบด้วย ผลก็คือ มีผู้สอนที่ตอบเกี่ยวกับทฤษฎีค่าเสียโอกาสได้ถูกต้องว่า 10 ปอนด์ คิดเป็น 21.6 เปอร์เซ็นต์ ขณะเดียวกัน คำตอบที่เหลือคือ 0 ปอนด์ มีตอบ 25.1 เปอร์เซ็นต์ คำตอบ 40 ปอนด์ มี 25.6 เปอร์เซ็นต์ และคำตอบ 50 ปอนด์ มี 27.6 เปอร์เซ็นต์

พอล เฟอร์เรโน และ ลอรา เทย์เลอร์ ยังได้ทดลองศึกษาทบทวนและตรวจสอบตำราทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ชั้นนำหลายเล่ม พบว่าตำราส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสนใจและอุทิศเวลามากพอเพื่ออธิบายแนวคิดและความหมายของค่าเสียโอกาสในเชิงลึกอย่างละเอียด เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ มีความเข้าใจ และสามารถตอบคำถามกรณีชมคอนเสิร์ต แคลป์ตัน/ดิเลน ได้ ซึ่งตำราส่วนใหญ่อธิบายและแสดงตัวอย่างแนวคิดทฤษฎีไว้เพียงผิวเผิน และความลึกซึ้งในสาระก็ไม่มีเกินระดับเบื้องต้นเท่านั้น แล้วที่หนักหนาสาหัสยิ่งกว่านั้น พบว่าแม้แต่ในดัชนีท้ายเล่มของตำราเศรษฐศาสตร์ชั้นนำระดับบัณฑิตศึกษาหลายๆ เล่ม ก็ยังไม่ปรากฏคำว่า **“ค่าเสียโอกาส”** ถูกอ้างถึงไว้ให้สืบค้นได้

อย่างไรก็ดี แนวคิดค่าเสียโอกาสสามารถใช้อธิบายแบบกระสวนของพฤติกรรมของมนุษย์ที่พบเห็นได้อย่างน่าสนใจหลายเรื่อง ตัวอย่างที่จะหยิบยกมากล่าวถึงในที่นี้ เป็นเรื่องที่กำลังถกเถียงกันเยอะเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่เห็นความแตกต่างกันอย่างมาก ระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ (เช่น ลอนดอน) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองเล็กกว่า พบว่าผู้คนของเมืองแพดดิงตันในกรุงลอนดอนมักจะมีนิสัยหยาบกระด้างและใจร้อนกว่าผู้คนที่อาศัยในเมืองเพรสตัน ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ที่อยู่ทางแถบตอนเหนือของอังกฤษ ซึ่งผู้คนมักเป็นมิตรและสุภาพอ่อนโยนกว่า

มาร่วมกันค้นพบความลับที่อยู่เบื้องหลัง สิ่งน่าฉงนสนเท่ห์มากมายที่พบในชีวิตประจำวัน

- เพราะเหตุใดไข่ไก่เปลือกสีน้ำตาลจึงมีราคาแพงกว่าไข่ไก่เปลือกสีขาว
- ทำไมจึงมีหลอดไฟให้แสงสว่างในตู้เย็น แต่ไม่มีในตู้แช่แข็ง
- ทำไมนักบินกามิกาเซ่จึงใส่หมวกกันน็อก

คำตอบง่ายมาก : **เศรษฐศาสตร์**

วิชาเศรษฐศาสตร์ไม่ใช่สิ่งที่พูดหรือใช้กันเฉพาะในชั้นเรียนหรือในธนาคาร แต่พบเห็นอยู่ทุกหนแห่ง มีอิทธิพลต่อทุกๆ สิ่งที่เราทำ และสิ่งที่เราเห็นคนอื่นทำ ทั้งจากโรงพยาบาลนอร์ ไปจนถึงบนถนนก็สามารถใช้อธิบายได้ แม้กระทั่งเรื่องน่าทึ่งที่สุดของชีวิต

นับเป็นเวลานานหลายปีที่นักเศรษฐศาสตร์นาม โรเบิร์ต แพรงก์ ได้พยายามกระตุ้นให้นักศึกษาที่เขาสอน ใ้วิชาเศรษฐศาสตร์อธิบายเหตุการณ์แปลกๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะแปลกพิสดารที่อาจคาดไม่ถึง ในหนังสือเล่มนี้ เขาได้ตั้งคำถามที่น่าทึ่งมากมาย ให้หลักการและแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในการหาคำตอบ ซึ่งได้เปิดเผยให้เห็นว่า ทำไมสิ่งที่น่าสนใจงงววยหลายเรื่องที่เราพบในการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงมีเหตุผลที่สามารถอธิบายได้ในทางเศรษฐศาสตร์

“น่าทึ่งมาก...สามารถหาคำตอบกับปัญหายุ่งยากของชีวิตบางเรื่องได้”

Daily Mail

“อธิบายให้เห็นว่า เงินตราทำให้โลกเรากลมใต้อย่างไร”

Independent

“สามารถกลับไปอ่านซ้ำได้อีกหลายรอบ เหมือนบุพเพผิต์ที่กินได้ไม่อัน”

New York Times

“น่าทึ่งมาก ช่วยเปิดใจให้กว้างและมีเรื่องสนุกมากมาย”

สตีเวน พิงเกอร์

ISBN 978-616-08-0446-7

9 786160 804467

190 บาท